

Roger Julius (1819-1865)

Wybitny lekarz i entomolog

Urodził się 28 lutego 1819 roku w Niederstotzingen koło Ulm w Wirtembergii, w rodzinie urzędnika hrabiego Maldeghema. Od 9 roku życia mieszkał w Augsburgu, gdzie w roku 1839 ukończył gimnazjum. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Monachium, wkrótce zaś przeniósł się na Wydział Medyczny Uniwersytetu w Tybindze, gdzie uzyskał stopień doktora medycyny. W roku 1843 pracował jako asystent w szpitalu w Augsburgu, w roku następnym podjął w Wiedniu specjalistyczne studia z zakresu okulistyki pod kierunkiem słynnego okulisty, prof. Friedricha Jägera, po których osiadł w Mergentheim w Wirtembergii, gdzie prowadził praktykę lekarską, i gdzie księżę Hohenlohe Bertenstein Niederstetten mianował go swoim radcą. Jakiś czas później

został asystentem prof. Carla Wunderlicha w klinice Uniwersytetu w Tybindze.

Myślał wówczas o habilitacji i zamierzał poświęcić się pracy naukowej, los jednak rzucił go na Górny Śląsk, gdzie w roku 1847 został lekarzem przybocznym księcia raciborskiego Wiktora Hohenlohe-Corvey. Zimą 1847/48 spędził w Paryżu, dokąd, za radą swego nowego chlebobdawcy, udał się w celu pogłębienia swej wiedzy fachowej. Podczas podróży w roku 1852 miał okazję poznać bliżej Anglię. Na Górnym Śląsku walczył nie tylko z tyfusem głodowym, co było jego głównym zadaniem, lecz również z innymi chorobami, a także z nędzą i zacołaniem. Jego dewizą było: „Przede wszystkim leczyć ludzi i pomagać im jako lekarz i człowiek”. W roku 1858 wzniesiono pod jego nadzorem nowy szpital w Rudach Wielkich (Gross Rauden), w miejscu dawnego drewnianego budynku szpitalnego. Roger rozbudował ponadto szpital klasztorny w Pilchowicach (Pilchowitz) i rozpoczął budowę szpitala dla kobiet w Rybniku, którą ukończono po jego śmierci, w roku 1869. Opiekował się też sierocińcem w Lyskach (Lissek) koło Rybnika.

W chwilach wolnych od rozlicznych obowiązków zajmował się entomologią. Opisał 2700 gatunków chrząszczy z obszaru Górnego Śląska, w tym ok. 400 nie opisanych wcześniej z tego regionu i 2 nowe dla nauki. Swoje prace, głównie z dziedziny koleopterologii i myrmekologii, publikował na łamach „Zeitschrift für Entomologie” wydawanego przez Verein für Entomologie we Wrocławiu i na łamach „Berliner Entomologische Zeitschrift”. Jego kolekcja owadów była bardzo wysoko oceniana i zachowała się niemal do ostatnich dni II wojny światowej w zbiorach Deutsches Entomologisches Museum w Berlinie. Mniej znana, choć w równym stopniu interesująca była jego kolekcja ptaków z lasów rybnicko-raciborskich. Podczas pobytu na Górnym Śląsku Julius Roger nauczył się języka polskiego i z zapałem zbierał ludowe pieśni Górnego Śląska, których zbiór wydał w roku 1863. Zmarł na udar serca podczas polowania 7 stycznia 1865 roku koło Kozłowa (Koslow), wsi położonej niedaleko od Gliwic (Gleiwitz). Pochowany został na cmentarzu w Rudach Wielkich. W miejscu jego śmierci postawiono na stosie głazów pomnik w kształcie serca z napisem ku jego czci.

Ważniejsze prace:

1856 – Verzeichniss der bisher in Oberschlesien aufgefundenen Käferarten. *Zeitschr. f. Entom.* 10.

- 1857 – Einiges über Ameisen. *Berl. Entom. Zeitschr.* 1.
1859 – Beiträge zur Kenntnis der Ameisenfauna der Mittelmeerländer. I Th. *Ibid.* 3.
1862 – Einige neue exotische Ameisengattungen und Arten. *Ibid.* 6.
1862 – Beiträge zur Kenntnis der Ameisenfauna der Mittelmeerländer. II Th. *Ibid.*.
1863 – Verzeichniss der Formicidengattungen und Arten. *Ibid.* 7.
1863 – Pieśni ludu polskiego na Górnym Śląsku z muzyką. Breslau.
1875 – Das Flügelgeäder der Käfer. *Berl. Entom. Zeitschr.* 19.

Źródła:

- German F. 1968. Zeszyty Gliwickie VI. S. 225-229.
Kuśka A. 1995. Humanista i przyjaciel Polaków. Przyroda Górnego Śląska 2. S. 13.
Świerc P. 1974. Juliusz Roger. Studia Śląskie, Seria Nowa. T. 26. Opole. S. 325-333.
Świerc P. 1990. Juliusz Roger. Muzeum Śląskie. Katowice (portret).